

I pygmælandsbyerne i Kabale- og Kisoro-distrikterne kan man få et fint indblik i hverdagslivet. Foto: Jakob Øster

OM LAKE BUNYONYI OG PYGMÆERNE

Der er forvirring om Lake Bunyonyis dybde. Nogle guidebøger anfører den med en dybde på 900 meter til at være Afrikas næstdybeste sø. Andre studier fortæller dog om en dybde på blot 40 meter.

Der vokser blandt andet cassava, bananer og kartofler på markerne rundt om søen.

Batwa-pygmæerne bor blandt andet i Ugandas Kabale-distrikt. For at leve op til den oprindelige definition på en pygmæ forudsættes en maksimal højde på 150 centimeter. Dem er der dog ikke længere mange tilbage af. Batwa-pygmæerne var oprindeligt et jæger-samler-folk og menes at være migreret fra DR Congo.

Batwa-folket udgør anslået omtrent 0,2 % af Ugandas befolkning.

En livslang drøm går i opfyldelse:

På besøg hos pygmæerne i landet de kalder "Afrikas Schweiz"

Det sydvestlige Uganda byder på adskillige pygmælandsbyer. Er du klar på en lettere strabadserende tur, kan du begive dig afsted med bus, motorcykel, udhulet træbåd og til fods for til sidst at ende hos et af Afrikas ikoniske naturfolk.

JAKOB ØSTER

Så kommer du ikke tættere på din ø-camp.«
Min motorcykelchauffør smiler bredt, idet han sætter mig og min rygsæk af på den støvede jordvej, der fører rundt om den sydlige bred af Lake Bunyonyi. Da jeg kigger op og betragter udsigten, får jeg en mulig forklaring på hans gode humør.

Foran os er landskabet her i det sydvestlige Uganda ekstremt frodigt, og grønne marker opdyrket i terrasser slanger sig op over det bjergrige terræn nærmest hele vejen rundt om søen. Med de bølgede bakker og den let kølige luft heroppe i knap 2.000 meters højde forstår jeg pludselig, hvorfor man kalder landet for "Afrikas Schweiz".

Ude i søens midte ligger adskillige små pittoreske øer. Det er på en af dem, jeg har tænkt mig at overnatte. Jeg har godt nok ikke booket noget, men jeg er her lidt uden for sæsonen, så jeg satser på, at en af dem har plads. Først skal jeg bare lige derud.

Med udhulet træbåd

»Bare vent her ved bredden, så kommer der nok snart en udhulet kano, der kan fragte dig derud,«

siger min hjertelige motorcykelchauffør, som har fragtet mig de ni kilometer hertil fra byen Kabale, som er den nærmeste lille by med busforbindelse fra hovedstaden. Min chauffør er let at forstå, for han taler engelsk, som er det officielle sprog i Uganda, der er en tidligere britisk koloni.

Jeg sætter mig oven på min gode gamle rygsæk. Og venter. På den ene side føler jeg mig lidt ensom. På den anden side er det her den ultimative frihed. At sidde helt alene på sin rygsæk ved en flodbred i det sydlige Uganda og nyde udsigten og håbe, at dagen vil ende med, at jeg finder en seng at sove i.

Godt en halv time senere kommer Julian Kwangemi forbi i sin udhulede træbåd, som han kalder for en kano. Sammen padler vi snart efter mod en lille *island camp* ude midt i søen, som Julian anbefaler. Her ligger et lille øko-resort med alt, hvad man kan ønske sig. Udmærkede hytter, et lille køkken og en udsigtsterrasse, hvor man kan nyde solnedgangen og møde spændende rejsende.

Efter en hyggelig aften med kolde øl og gode snakke lægger vi dagen efter igen fra land med

kurs mod nye eventyr – denne gang i søens anden ende. Jeg sidder atter forrest i kanoen og padler som en besat. Her er åkander og liljer og udsigten op langs bjergene er igen formidabel.

Bagerst sidder endnu en gang Julian Kwangemi. Han påstår hårdnakket, at hvis vi bare padler i friskt tempo i omtrent tre timer, så skulle vi komme frem til den lille by, der hedder Kyevu og herfra skulle omkring en times gang lede os til en lokal pygmælandsby.

Længe har jeg drømt om at besøge en pygmæstamme, og nu funderer jeg, mens jeg padler, på, om det virkelig kan være så let. Altså om blot fire timers relativ simpel transport virkelig kan give adgang til disse ofte ret sky naturfolk.

»De fleste andre rejsende gider ikke padle så langt,« siger Julian, mens han ligner en, der oprigtigt nyder turen.

»De padler bare lidt rundt om et par småøer. Sådan nogle småture kalder vi for en *mzungu*-proptrækker,« tilføjer han med et grin. (*mzungu* betyder vandringsmand på swahili, men bruges ofte til at betegne en hvid mand, red.)

Trætte i armene ankommer vi til sidst til Kyevu. Det er markedsdag, så denne formiddag

Fortsættes ►

► er vi langt fra den eneste kano, der lægger til. Alle de andre ankommende er dog lokale – og jeg er den eneste hvide mand eller *mzungu* på hele markedet. Op langs den stejle skrænt over landingspladsen falbydes utallige farvestrålende beklædningsgenstande præsenteret direkte beliggende på en græsmark og kvinder i multifarvede nederdele defilerer omkring med bylter på hovedet.

»Man kan kun komme hertil med båd, for området er ikke forbundet med nogle rigtige veje,« fortæller Julian Kwangemi om stedet.

Allerede her i markedsbyen møder jeg de første pygmæer, som har taget turen hertil for at gå på markedet. De fleste af dem har knudrede ansigter, og selv om de er små, er de alligevel højere, end jeg havde regnet med.

Lederen er en midaldrende mand med krøllet hvidt skæg, der hurtigt inviterer os på besøg i sin landsby. Julian Kwangemi og jeg aftaler med ham, at vi sammen skal vandre en time til pygmælandsbyen og aflægge et visit, så snart markedsdagen er slut.

Vandring med piberygende pygmæer

Snart efter vandrer vi derfor afsted. Adskillige af de lokale, der ikke tilhører pygmæstammen går med. Processionen består af et spøjst mix af festklædte, farverige lokale og pygmæer, der går gennem det smukke grønne landskab. Alle er glade, og nogle af kvinderne synger, mens de går. Bag mig går en pygmædame og ryger på sin enorme, hjemmelavede pibe. Det hele emmer af eventyr og minder lidt om noget, Tintin kunne have oplevet.

Stemningen er helt i top, men afløses snart efter af en mild skuffelse, idet vi ankommer til pygmælandsbyen. Igen bliver vi godt nok taget venligt og smilende imod, men også her er folk højere, end jeg havde forventet. Landsbyboerne er iklædt en spøjs blanding af slidt og farvestrålende, men relativt nymodens afrikansk tøj på og ikke mange af de voksne lever op til pygmædefinitionen om at være maks. 150 centimeter høj.

Forinden har jeg læst mig til at pygmæerne tilhører Batwa-folket, der holder til netop her i Kabale- og Kisoro-distrikterne i det sydvestlige Uganda. Jeg spørger Julian Kwangemi om han – selv om vi altså befinder os i det rigtige område – nu også er sikker på, at det her er ægte pygmæer.

»Pygmæerne har i generationer blandet gener med folk fra andre stammer,« forklarer han.

»Det betyder, at de ikke længere er så små. Men alle her i landsbyen nedstammer altså fra pygmæerne, og det er nogenlunde så godt et bud på en rigtig pygmælandsby, som man kan finde i hele landet.«

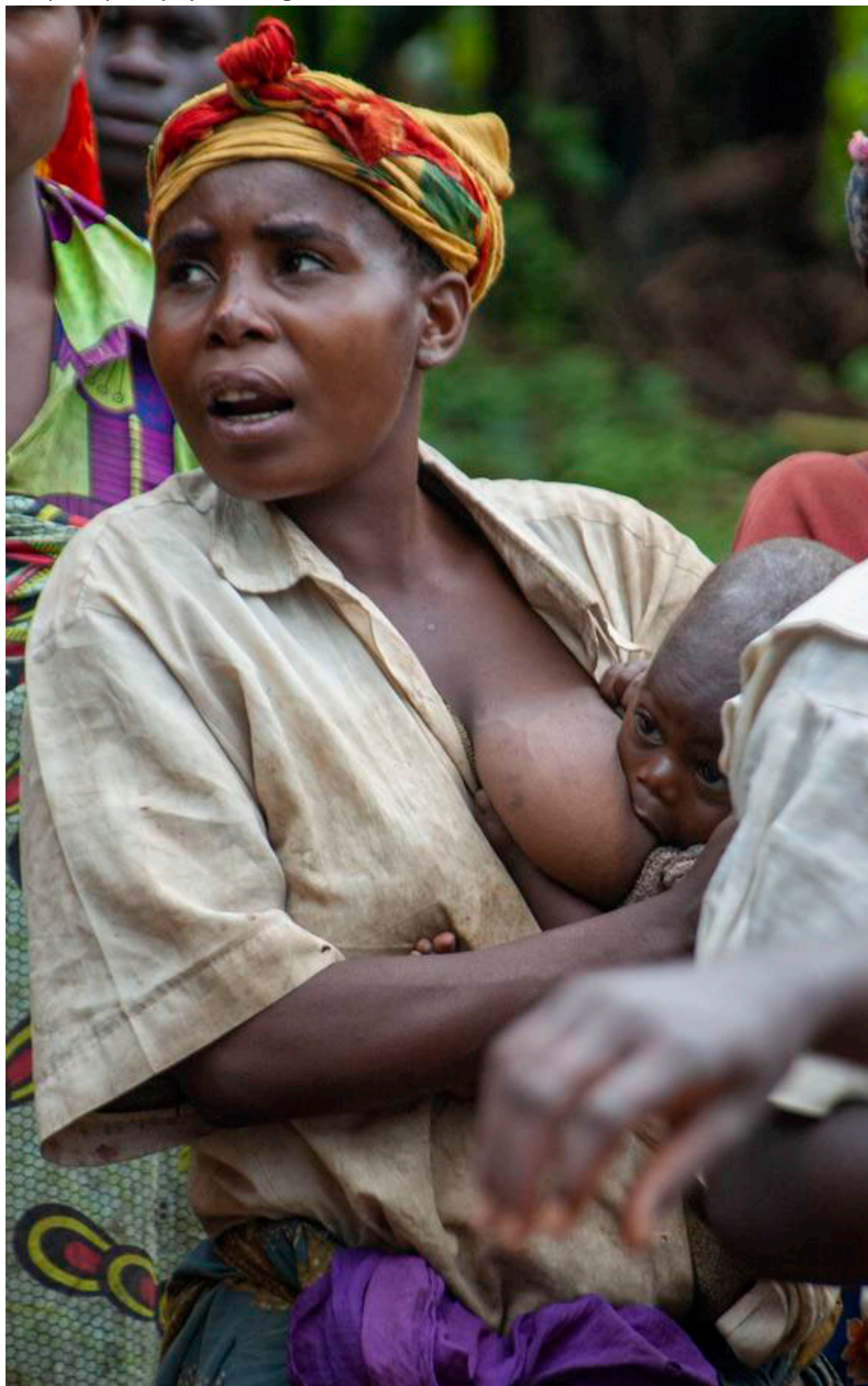
Ceremonielle danse

Efter at have besøgt lejren går pygmæerne i gang med at danse. Jeg forbander mig selv for hverken at have medbragt ris, tobak eller andre gode gaver til dem. Omvendt bor jeg jo på en ø og vidste ikke med sikkerhed, at jeg denne dag skulle ende med at være så heldig at besøge en pygmælandsby. Så i stedet giver jeg dem bare penge. Jeg giver dem mere, end Julian foreslår. Da de har fået pengene, kan jeg næsten ikke få dem til at holde op med at opføre nye specielle danse.

Efter yderligere et par nætter på min hyggelige ø-camp forlader jeg til sidst Ringenes Herrelandskabet og det sydlige Uganda. Herfra leder en ny motorcykeltaxa og et par minibusser mig

Transporten på Bunyonyi-søen foregår i udhulede træbåde. Foto: Jakob Øster

Pygmæer er grupper af små mennesker, der bor i det vestlige, centrale og sydlige Afrika. Foto: Jakob Øster

REJSEN TIL UGANDA

Fly: Fra København til Entebbe koster fra ca. 4.000 kr. Forbindelser via Bruxelles, Amsterdam, Paris og Istanbul.

Overnatning: Et dobbeltværelse på en ø i Lake Bunyonyi koster helt ned til 200 kr. pr. nat. F.eks. på Paradise Eco-Hub.

Rejsetidspunkt: Det er tørsæson mellem december og februar og igen mellem juni og august.

Sprog: Der tales mere end 70 sprog i Uganda. De mest almindelige er engelsk, swahili og luganda.

Pygmæernes danseopvisninger i landsbyen vil næsten ingen ende tage. Foto: Jakob Øster

Pygmæerne har i generationer blandet gener med folk fra andre stammer.

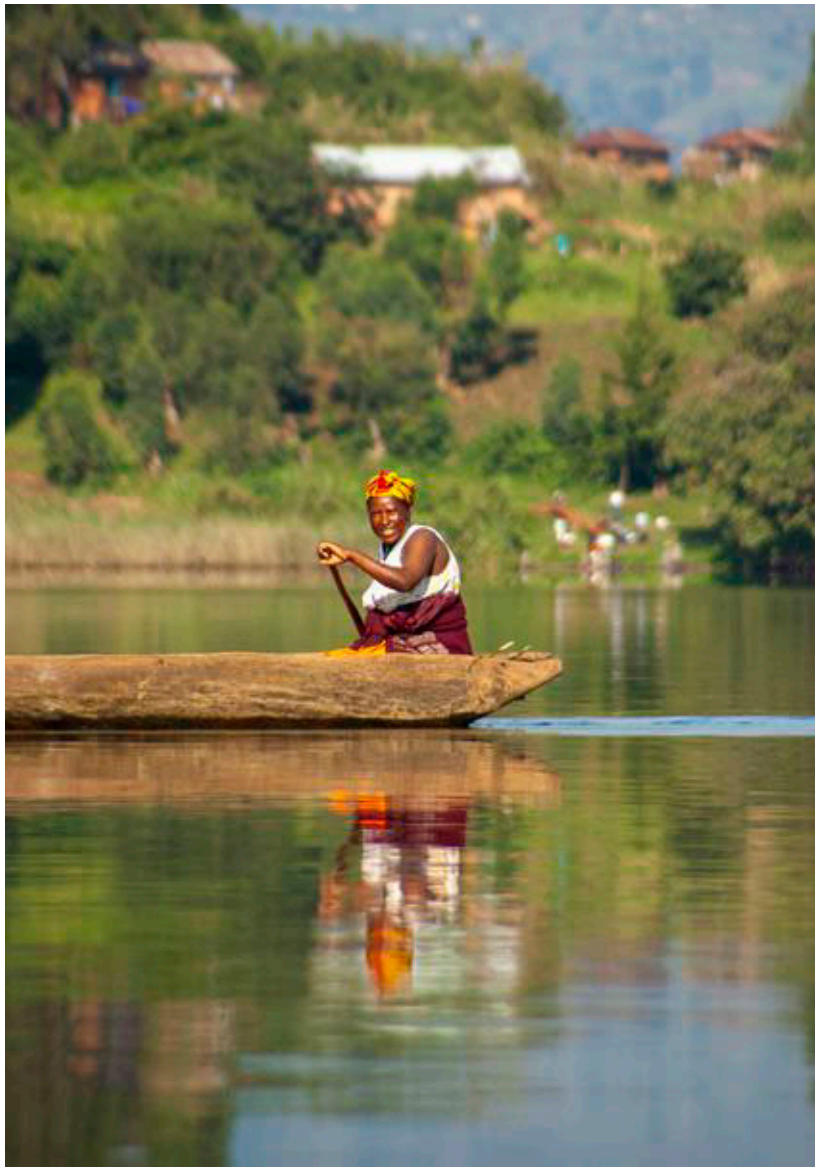
Julian Kwangemi, lokal chauffør

Området omkring Lake Bunyonyi ligner noget fra Ringenes Herre og man forstår hvorfor landet kaldes for "Afrikas Schweiz". Foto: Jakob Øster

Lokale pygmækvinder har taget turen ind til markedet i Kyevu. Foto: Jakob Øster

På vej til markedsdagen i Kyevu kan man møde mange lokale, der padler solo.

► videre til hovedstaden Kampala. Landets største by har knap 2 millioner indbyggere og er en af verdens hurtigst voksende metropoler.

Det ser jeg et tydeligt billede på ved ankomsten til minibusstationen Old Taxi-park i den centrale del af byen. Stationen må være et særdeles kvalificeret bud på verdens travleste mini-

busstation, og busserne holder så tæt, at det er en gåde, hvordan de kommer ud og ind derfra. Ikke langt derfra befinder sig helt i tråd med minibusstationen et centralt vejkryds, der er om muligt endnu mere kaotisk.

Det er, som om jeg her i den travle hovedstad, pludselig befinder mig i en helt anden verden og

en helt anden tid. Det kan jeg ikke helt kapere, så efter et kort ophold beslutter jeg at begive mig ud på landet igen for at få flere naturoplevelser.

Jeg sætter kursen mod byen Jinja nær Victoria-søen og Nilens udspring. Her håber jeg at finde nye eventyr i landet, de kalder for "Afrikas Schweiz". ■